

گزارش کامل مراسم یادبود مهندس بازرگان در حسینیه ارشاد

ایلنا، ۲۹ دی ۱۳۸۵

عصر پنجشنبه مراسم سالگرد مهندس مهدی بازرگان دبیرکل فقید نهضت آزادی ایران در حسینیه ارشاد برگزار شد

احمد صدر حاج سیدجوادی: نیاز بازگشت به تفکر بازرگان هر روز بیشتر روشن می‌شود. احمد صدر حاج سیدجوادی، وزیر دادگستری دولت بازرگان گفت: هرچه از انقلاب می‌گذرد و مشکلات آن مشخص می‌شود، نیاز بازگشت به تفکر بازرگان نیز بیشتر روشن می‌شود. احمد صدر حاج سیدجوادی در مراسم بزرگداشت دوازدهمین سالگرد درگذشت مهندس مهدی بازرگان، افزود: در شرایط کنونی عده‌ای از کارشناسان هشدارهایی نسبت به شرایط ایران می‌دهند که امیدواریم دولتمردان برای حفظ صلح و آرامش به فکر منافع ملت باشند. وی با اشاره به خصوصیات رفتاری مهندس بازرگان گفت: ایشان در زمان جنگ، منادی صلح، آشتی و عدم ادامه جنگ شدند و ادامه جنگ بعد از فتح خرمشهر بین دو کشور همسایه و مسلمان را صحیح نمی‌دانستند. حتی رهبر انقلاب هم مخالف ادامه جنگ پس از فتح خرمشهر بودند. صدر حاج سیدجوادی در پایان خاطرنشان کرد: بازرگان نیروی موثری بود که در انقلاب و قبل از آن همواره خواستار واقعی ارزش‌های دینی و خواهان برقراری دموکراسی بود. ایشان با تاسیس انجمن‌های اسلامی و نهضت آزادی سعی در پیاده شدن این تفکرات داشتند. مهندس بازرگان اسوه تساهل و تسامح بود نه سازش‌کاری.

سعید مدنی: پول نفت به جای اینکه بر سر سفره فقرا باشد، بر سر سفره چین و اروپا است یک فعال ملی مذهبی با اشاره به وضعیت فعلی کشور گفت: با حجم وارداتی که در دولت فعلی به وجود آمده است، پول نفت به جای اینکه بر سر سفره فقرا باشد، بر سر سفره چین و اروپا است. سعید مدنی در دوازدهمین سالگرد درگذشت مهندس مهدی بازرگان در حسینیه ارشاد با بیان اینکه بازرگان با تاسیس جمعیتی در ابتدای انقلاب برای اولین بار به طور جدی از حقوق بشر سخن به میان آورد و آن را مطرح کرد، گفت: مرحوم بازرگان با تاسیس جمعیت دفاع از آزادی و حقوق بشر پیام‌آور سه نکته مهم بود؛ اول اینکه ایشان و همفکرانشان تایید کردند که مضامین حقوق بشر با گزاره‌های دینی همسویی دارد. دوم اینکه با همین اصول حقوق بشر می‌توان به نقد حاکمیت پرداخت و سوم اینکه ایشان ثابت کردند که نوآوران دینی اولین گروهی بودند که به بحث حقوق بشر روی خوش نشان دادند و این افتخار در کارنامه آنان ثبت شده است.

مدنی در ادامه با تفکیک حقوق مدنی و سیاسی و حقوق اقتصادی و اجتماعی در بیانیه حقوق بشر، خاطرنشان کرد: در مورد نقض حقوق مدنی و سیاسی بعد از انقلاب کما بیش سخن گفته شده است اما درباره نقض حقوق اقتصادی و اجتماعی کمتر سخن گفته شده است از دیدگاه مردم وضعیت موجود

اقتصادی و اجتماعی کاملاً نامطلوب است. در یک نظرسنجی در سال ۸۲ در پاسخ به این سوال که آیا فاصله ثروتمندان و فقرا کمتر شده است یا بیشتر؛ ۸۷ درصد تصریح کرده‌اند که این فاصله بیشتر شده است و در ۵ سال آینده نیز بیشتر می‌شود.

این فعال ملی مذهبی گفت: در سال گذشته در دولت آقای احمدی‌نژاد ۴۱ میلیارد دلار واردات کشور بوده است که در لیست واردات اقلیمی مثل سیب، آهن و گوشت بوده است. این به آن معناست که دولت به جای آنکه پول نفت مردم ایران را بر سر سفره فقرا ببرد، بر سر سفره چین و اروپا برده است. مدنی افزود: در همین سال گذشته کارخانه‌ها و کارگاه‌های بسیاری تعطیل شده است چرا که دولت موجود، بی‌نظم‌ترین دولت‌ها پس از انقلاب بوده است، به طوری که در هشت ماهه اول سال جاری ۹۷ درصد بودجه جاری که باید در کل سال مصرف می‌شد، مصرف شده است. نتیجه آن نیز نقدینگی ۳۵ درصدی و تورم ۱۶ درصدی است.

وی با اشاره به رشد تورم و تبعات اجتماعی آن تصریح کرد: افزایش تورم یعنی فرو رفتن طبقه متوسط زیر خط فقر. از این روست که معتقدیم دولت نهم، دولت مهرورز نیست بلکه دولت فقیرپرور است. طبق آمارهای اعلام‌شده از سوی معاون اول رییس‌جمهور می‌توان گفت یک میلیون خانواده ایرانی شب‌ها گرسنه می‌خوابند.

مدنی با اشاره به اظهارات رییس‌جمهور در مورد گرانی‌ها گفت: ایشان اعلام کرده‌اند که افزایش قیمت‌ها سیاسی است و از قبل نیز بوده است. دو نکته از صحبت‌های ایشان برداشت می‌شود؛ ابتدا آنکه برای اولین بار خودشان هم فهمیده‌اند که تورم داریم و آش آن قدر شور است که خان هم فهمیده است و دوم آنکه این افزایش تورم را به دشمنان خارجی و داخلی نسبت داده‌اند همانند سنوات گذشته که وقتی هندوانه در ماه رمضان گران شد، برخی گفتند کار استکبار جهانی است. این فعال مطبوعاتی تاکید کرد: ما از دولت‌های بعد از بازرگان انتظار نداشتیم همانند او برخورد کنند اما حداقل صداقت را از آنان توقع داریم.

مدنی با اشاره به وضعیت مسکن گفت: این معضل چنان جدی شده است که مورد توجه سازمان‌های حقوق بشری بین‌المللی نیز قرار گرفته است. متأسفانه غیر از این موارد، فرار سرمایه و سپاه عظیم بیکاران نیز نقض صریح اعلامیه جهانی حقوق بشر است.

این فعال ملی مذهبی با مقایسه شرایط فعلی کشور و اوایل انقلاب، خاطرنشان کرد: ایران جزو پنج کشوری است که بالاترین شاخص زندانی را دارد. طبق آمار خودشان ۹۰ هزار سی دی غیراخلاقی در جامعه وجود دارد در صورتی که انقلابی که مهندس بازرگان در آن نقش داشت می‌گفت زندان‌ها را خراب می‌کنیم و دانشگاه می‌سازیم. کجای تاریخ ایران این حد از تنزل را شاهد بوده است.

به گفته مدنی، متأسفانه آقای احمدی‌نژاد به جای آنکه مشکلات اقتصادی را برطرف کند، به فکر گرفتن عکس یادگاری با هوگو چاوز است و مدام برنامه سفرهای بی‌برنامه دارد و در آن حرف‌های تکراری مطرح می‌شود.

علی جابری: نیاز به افکار بازرگان در جامعه امروز ما مشهود است

یک عضو نهضت آزادی ایران با اشاره به اندیشه مهندس بازرگان، بسیاری از تفکرات وی را پاسخگوی مشکلات امروز جامعه ایران دانست.

علی جابری در مراسم بزرگداشت دوازدهمین سالگرد درگذشت مهندس مهدی بازرگان در حسینیه ارشاد گفت: تا زمانی که اکثریت مردم صالح نباشند، اصلاح لایه‌های بالای حکومت نمی‌تواند پایدار باشد.

وی با اشاره به تفکرات مرحوم بازرگان در این باره، گفت: ایشان معتقد بودند تا زمانی که جامعه ما صالح نباشد و فساد اخلاقی در آن برطرف نشده باشد، اگر قدرت به دست صالحین هم بیفتد، موجبات تباهی از داخل مردم می‌جوشد و آن جامعه تباہ می‌شود.

جابری اضافه کرد: حفظ قدرت در نظر مرحوم بازرگان مایه احیای حق نبود زیرا ایشان قدرت بی حد و حصر را عامل استبداد می‌دانستند و معتقد بودند نظارت بر قدرت، مانع استبداد است. عملکرد بازرگان در تلفیق فعالیت‌های دانشگاهی، سیاسی و اجتماعی ثابت می‌کند که می‌توان در راه احیای حق قدم برداشت و لزوماً در پی قدرت نبود.

عضو نهضت آزادی ایران با اشاره به رفتارهای سیاسی بازرگان، گفت: نیاز به افکار بازرگان در جامعه امروز ما مشهود است و بسیاری از رفتارهای ایشان پاسخگوی مشکلات جامعه فعلی است. جابری در پایان تصریح کرد: تعادل و جسارت در گفتن عقاید خارج از شعارها و احساسات یک‌سویه، از دیگر پیشگی‌های مرحوم بازرگان بود که در دوران جنگ ایران و عراق توصیه‌های ایشان مبنی بر عدم ادامه جنگ بعد از فتح خرمشهر موید همین خصوصیت اخلاقی بود.

فرشته بازرگان: مرحوم بازرگان همواره یادآور ارزش‌هایی بود که مردم به خاطر آن انقلاب کردند فرشته بازرگان گفت: مرحوم بازرگان همیشه فراتر از شعارها، یادآور ارزش‌هایی بود که مردم به خاطر آن انقلاب کرده بودند.

دختر بازرگان در مراسم دوازدهمین سالگرد درگذشت مهندس مهدی بازرگان در حسینیه ارشاد، اظهار داشت: با توجه به معیارهای مقبول، نگاهی گذرا به جامعه فعلی هر ناظر صاحب‌دلی را به تحیر و تاسف وامی‌دارد. مرحوم بازرگان در زمان خود حکیمانه نسبت به چنین وضعیتی هشدار و انذار می‌دادند. وی در ادامه در توصیف شرایط اجتماعی و سیاسی کشور گفت: در جامعه ما حق و ناحق چنان در هم تنیده است که تشخیص سره از ناسره به غایت مشکل است. در جامعه ما دین مساعی دنیایی شده و بازار نفاق و ریا داغ شده است. در عوض خلوص دین‌داری کمرنگ شده است در حالی که در کمتر کشوری سراغ دارید که بر در و دیوار آن اینقدر احکام و روایات نوشته باشند و در رسانه‌های آن مدام وعظ و نصیحت پخش کنند.

فرشته بازرگان با ترسیم اوضاع فعلی جامعه با اشاره به آمارهای رسمی، تصریح کرد: سن بزهکاری به زیر ۱۰ سال کاهش پیدا کرده است. کف سن فحشا ۱۴ سال و کف سن اعتیاد ۱۲ سال است. فرار دختران ۲۳ درصد، خودکشی ۲۰ درصد و ایدز صد درصد در مقاطع دانش‌آموزی رشد داشته‌اند. رشد ۵ درصدی هر ساله آسیب‌های اجتماعی بخشی از واقعیت‌های تلخ جامعه امروز ما هستند.

وی، وضعیت جامعه نخبگان را نیز نامطلوب ارزیابی کرد و اظهار داشت: طبق آمارهای صندوق بین‌المللی پول در سال ۲۰۰۴، هر ساله ۱۵۰ هزار نخبه ایرانی از کشور مهاجرت می‌کنند. از طرفی در قوه قضاییه آمار زندانیان نیز فاجعه است بنابراین نیاز به توضیح ندارد که ملت ما نیازمند بازگشت عمیق به معارف خود است.

دختر مرحوم بازرگان اضافه کرد: برای هر تغییری سه مرحله باید سپری شود؛ نخست داشتن امید و انگیزه، دوم برنامه‌ای در همین راستا و سوم اعمال اراده. شرط اصلی توفیق، انقلاب درونی است. وی در پایان سخنان خود در پاسخ به برنامه «صدای آمریکا» که گفته بود بازرگان یکی از عوامل تعطیلی دانشگاه‌ها بوده است، تصریح کرد: من به شدت این نوع اظهارات را تکذیب می‌کنم. خصوصیات اخلاقی و رفتارهای سیاسی مرحوم بازرگان خود بهترین شاهدهی است در ناصحیح بودن این مدعا چرا که ایشان با هر تعطیلی و تسویه حسابی به‌خصوص در دانشگاه‌ها مخالف بودند.

مجتهد شبستری: قدرتی که در خدمت حاکمان باشد از مشروعیت می‌افتد محمد مجتهد شبستری گفت: اگر میان مفهوم قدرت و زور تفکیک قائل نشویم، در آن جامعه خدا از قداست می‌افتد، زور قداست و تعالی می‌یابد و قدرت مشروع سیاسی تخریب می‌شود. این پژوهشگر و روشنفکر دینی در دوازدهمین سالگرد درگذشت مهندس مهدی بازرگان در حسینیه ارشاد، به تبیین سه مفهوم «خدا، قدرت، زور» و تحلیل عقلانی هر یک از آنها پرداخت و اظهار داشت: آثاری که بر هر یک از این مفاهیم مترتب است، از بنیان با هم متفاوت است. توجه به این تفاوت‌ها موجب می‌شود خدا در جامعه در جایگاه خود باقی بماند و قدرت و زور نیز در موقعیت خود بنشینند. وی افزود: قدرت موضوعی انسانی است که در عین حال برای تمام جوامع اجتناب‌ناپذیر است ولی همین قدرت می‌تواند منشأ شر و فساد شود و زور نیز می‌تواند موضوعی برای تخریب آزادی انسان تلقی شود.

مجتهد شبستری در مورد دلایل تفکیک این سه مفهوم، اظهار داشت: اگر میان مفهوم قدرت و زور تفکیک قائل نشویم، در آن جامعه خدا از قداست می‌افتد، زور قداست و تعالی می‌یابد و قدرت مشروع سیاسی تخریب می‌شود.

این پژوهشگر و روشنفکر دینی خاطرنشان کرد: قدرت یک واقعیت اجتماعی است اما قدرت سیاسی در جامعه‌های جدید بیش از قدرت‌های دیگر تاثیرگذار است و مهمترین سوال در قدرت سیاسی آن است که این وجه قدرت کی می‌تواند سازنده باشد و کی تخریب‌کننده.

مجتهد شبستری در پاسخ به این سوال خاطرنشان کرد: قدرت سیاسی زمانی سازنده است که در خدمت نیازهای جامعه درآید؛ نیازهایی چون معنویت، علم، صنعت و هنر. در این صورت قدرت مشروع می‌شود اما هر موقع قدرت در خدمت حاکمان باشد و حفظ قدرت اصالت یابد، از مشروعیت می‌افتد بنابراین قدرت سیاسی همیشه باید خادم باشد، برخلاف خدا که مخدوم است.

وی تصریح کرد: باید هاله هر نوع قداستی از قدرت زدوده شود. اگر قدرت سیاسی از خادم بودن به مخدوم بودن تبدیل شود، با زور مواجه می‌شویم.

مجتهد شبستری با اشاره به مفهوم زور گفت: «هانا آرنت» می‌گوید زور انسان‌ها را مکلف و مجبور می‌کند به آنچه غیر قابل اندیشیدن است، بیندیشند. در واقع زور اعمال قدرت نامشروع است یعنی به جای آنکه به اقتناع انسان‌ها بپردازند، آنها را به یک تفکر و رفتار مشخص وا می‌دارند. زور زاده تنفر است، علاوه بر آن در جامعه زورمدار رابطه انسان‌ها رابطه تنفر است. وی در پایان تاکید کرد: اگر افراد جامعه در مورد مرزبندی دقیق و روشن سه مفهوم خدا، قدرت و زور آگاهی نداشته باشند، در مقام عمل با برخوردهای نامناسبی مواجه می‌شویم که هر یک در جای دیگری می‌نشیند و به غلط نقش دیگری را بازی می‌کند.